

Izjava vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XII.

Cena lista
je \$4.00

Entered as second-class matter January 23, 1919, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., četrtek 17. aprila (April 17) 1919.

Subscription \$4.00
Yearly

Uredniški in upravniki pro-
stor: 2657 S. Lawndale ave.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ITALIJANSKA VLADA PADE, AKO ITALIJA NE DOBI REKE.

Tako grozi Orlando Wilsonu. Italijani se trdovratno drže tajne pogodbe in zahtevajo, da Anglija ne sme prelomiti obljube. Lloyd George izjavlja, da so sprejeti vse zahteve Anglije na mirovni konferenci. Nemški delegati bodo privatno zborovali z zavezniki pred otvoritvijo kongresa.

FRANCOSKO DELAVSTVO ZA WILSONOV MIR.

Generalna delavska zveza zahteva, da se vpoštovajo pokopane Wilsonove točke.

OBSODBA IMPERIALISTOV.

Pariz, 1. apr. — Generalna Delavska Zveza je včeraj nabilo po vsem Parizu plakate s sledičem vsebine :

"Od 19. avgusta 1914 do novembra 1918 so nam nepreheno- ma govorili, da se bojujejo za pravico. Zagotavljal so nas, da mir prinese narodom pravico samoodreževanja in da bo temelj na splošnem razoženju, ki je edini pripomoček, da se narodi šimprej iznebjijo vojnih dolgov. Vse te slovenske obljube so danes po- gažene in naš diplomatični nam ponujajo projekt lige narodov, ki pa ni tista liga narodov, katero je zasnoval g. Wilson v svojih 14-ih točkah.

Narodi vsega sveta, stremeli po pravičnosti, so pozdravili štirinajst točk in jih sprejeli za svoje. Francoski delavski razred, zvest svojim nazorom vojne proti vojni, se danes dviga proti sabotaži miru. Ali bodo ljudstva, ki so prestala toliko trpljenja, zdaj obsojena, da ponovno pla- čujejo za oborožitev?

Generalna Delavska Zveza ob- soja vso zunanjo politiko blokade, političnega tlačenja in oborožene intervencije ter kliče v spomin formulno francosko revolu- cijo: Vsak narod ima edino sam o- blast, da sklepa svoje zakone in da jih zoper razveljavlja kadar ho- ūe. Kdo namerava tujemu narodu odvzeti to oblast, je sovražnik človeštva.

Generalna Delavska Zveza e-нергично protestira proti ekspe- diji v Rusiji, naši zavezniki državi, kateri ni bila nikdar uradno napovedana vojna. Nadaljevanje intervencije in te politike pomeni, da je Francija postala čuvaj reakcionarnih privilegijev in institucij v vseh državah.

Francoski delavski razred ne- bo nikdar podpiral take ponizne valne in nečastne politike francoske vlade. Svoboda misli in go- vora je glavni temelj, na katerem sioni deklaracija človeških pravic, izreceno v francoski revo- luciji in vseled tega Generalna Delavska Zveza apela na javno mnenje in zavest vseh delavskih organizacij, da stopijo v boj proti tej politiki. Generalna Delav- ska Zveza obsoja vsako nadaljevanje vojne in izrecno zahteva, da se sklene pravi mir, ki ga bodo v stanju sprejeti vsi narodi."

Izgredi v Milianu; mnogo ranjenih.

Milan. — Velikemu socialističnemu ushodu, ki se je vrnil tukaj zadnjemu nedeljo, so sledili krvavi izgredi. Kraljev je povzročil anar- histični govornik, ki je pričel na- padati socialiste. Poslušale so po- grabišči govornika in mu pričeli rahljati kosti, ko so naskočili ka- rabinisti in pričeli mlatiti po mnogim. Toj je nadaljeval na ulici. Toj je precej časa predno nastal mir. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek jasno in mrzlo. Severovzhodni vetrovi. Svetlo izhaja ob 6:08, z- haja ob 7:32.

NASPROTNICI SOVJETA PORAŽENI V MO- NAKOVEM.

Nemška vlada pošilja čete na Ba- varsko, da potlači delav- sko-kmečko republiko.

GENERALNI STRAJK UGRO- ZA DANSKO.

Berlin, 16. apr. — Spartakovci v Monakovem so zapolili vladne iz mesta in zadnje zdaj bom- bardirajo glavna poslopja in cen- tralni kolodvor. Večje število u- seb je bilo ubitih in ranjenih v civilnih bojih zadnjih par dni.

Kodanj, 16. apr. — Po zadnjih poročilih je sovjetska vlada od- bila napade na Monakovo. Ba- varska rdeča garda, ki brani me- sto, sestoji iz prejšnje garnizije in brezposelnih delavcev. Nemška vlada je poslala iz Prusije večje število vojašta na Bavarsko, da pomaga poraziti sovjetsko republiko. Mnogo civilistov je bilo u- bitih v pouličnih bojih.

Civilni boji se nadaljujejo v Bruswicku.

London, 16. apr. — Iz Kodanja poročajo, da grozi generalna stavka na Dansku takoj po Ve- liki noči. Devetnajst delavskih organizacij se pripravlja na stav- ko.

Berlin, 16. apr. — Drugi so- vjetki kongres je bil včeraj za- ključen. Kongres je pred zaključ- kom sprejel resolutejo: »katero obsoja zunanjo politiko Ebertove vlade. Predlog, da se pošteje komisija v Rusijo, ki prešče ramo- ūni položaj, je bil sprejet in cen- tralni odbor imenuje članec komi- sije.

Neodvisni socialisti so zavrgli predlog večinskih socialistov, da imajo prvi le deset članov v cen- tralnem odboru. Neodvisni soci- alisti zahtevajo enako število zastopnikov za obe stranki, kar so večinci zavrgli. Kongres je vseled tega izvolil le 21 članov in pustil deset sedežev za manjšino.

Pariz, 16. apr. — Krogi mirovne konference imajo direktni vesti iz Bavarske in izražajo- dvojno, da bi mogla Ebertova vlada kdaj kontrolirati položaj na Bavarskem.

Nekoliko luči na resnični položaj na Bavarskem.

Monakovo, 12. apr. — (Poročil Ben Hecht.) Bavarska sovjetska republika stoji danes v boju za svoj obstanek. Ima veliko število sovražnikov. Prvi in največji sovražnik delavske bavarske republike je Prusija, ki se danes trudi na vse mogoče načine, da bi pre- pričala ostalo Nemčijo in enten- to, da je na Bavarskem velik ka- os, ki ugroža vse zapad. V Berli- nu so vodi te dne mrzlična agita- cija proti Bavarski in najbolj simečno pri tem je, da sodeluje pri tej agitaciji tudi pesčica ta- kožvanih pruskih učenjakov, ki pravijo, da vso stvar na Bavarskem vodi majbna klika idijotov.

Ravno ta propaganda, ki se razširja v obliki simečnih in ne- resničnih vesti iz Berlina, je Ba- varski najbolj nevarna. V času mojega bivanja na Bavarskem sem se prepričal, da je resnič o položaju na Bavarskem dandasnes najmanjši eksport iz Nemčije. Povedati hočem torej, kako v res- nici stoji stvar: pisati hočem po- polnomu nepristransko ne ozira- je se na boljševizem niti na so- cializem, temveč edino s stališčem žurnalista, ki hoče biti pošten s svojimi poročili pod pogojem se- veda, ako to moje poročilo uide pestem cenzorja v Berlinu.

Bavarska ni boljševska republika. Program, ki ga izvaja se- danja sovjetska vlada, je drugačen kot pa program, ki ga izvaja Lenin v Rusiji. Bavarska sovjetska vlada hoče na mirem reden- in, znanstven način, vresničiti so- cialistične teorije, kakršni so se držali tudi Ebert, Scheidemann in Noske, predno so izdali ljud- stvo, ki jih je posadilo na viso- ka mesta in predno so se pridru- (Dalej na 2. strani, 6. kolona)

PROTI BOLJEVIŠKI PROPAGANDI.

Rojaki, varujte se plačanih pro- vokatorjev.

Pittsburgh, Pa. — Policia je na shodu v McKees Rocks arreti- rala 87 Rusov. Šef policije izjavlja, da je skozi več tednov opazoval Rus in da je vedel, da na- meravajo obdržavati shod. Šel je na shod s svojimi konfidenti, ki seveda govorijo ruski jezik. Konfi- denti so mu prevajali, kar so go- vorniki govorili. Povedali so mu, da govorniki napadajo ameriško vlado in priporočajo sovjetsko vlado.

V krogih strokovno organiziranih delavcev govore, da izjava policijskega šefa dokazuje, da so agenti provokaterji nahajskali ruske delavce, da obdržavajo shod, na katerem se bodo preume- vane radikalne fraze. Russki delavec so tem ljudem sedili na spretuo nastavljene limanice in obdržavali so shod, o katerem je bila policia prav dobro podučena, kaj se bo na shodu govorilo.

Civilni boji se nadaljujejo v Bruswicku.

London, 16. apr. — Iz Kodanja poročajo, da grozi generalna stavka na Dansku takoj po Ve- liki noči. Devetnajst delavskih organizacij se pripravlja na stav- ko.

Berlin, 16. apr. — Drugi so- vjetki kongres je bil včeraj za- ključen. Kongres je pred zaključ- kom sprejel resolutejo: »katero obsoja zunanjo politiko Ebertove vlade. Predlog, da se pošteje komisija v Rusijo, ki prešče ramo- ūni položaj, je bil sprejet in cen- tralni odbor imenuje članec komi- sije.

Neodvisni socialisti so zavrgli predlog večinskih socialistov, da imajo prvi le deset članov v cen- tralnem odboru. Neodvisni soci- alisti zahtevajo enako število zastopnikov za obe stranki, kar so večinci zavrgli. Kongres je vseled tega izvolil le 21 članov in pustil deset sedežev za manjšino.

Pariz, 16. apr. — Krogi mirovne konference imajo direktni vesti iz Bavarske in izražajo- dvojno, da bi mogla Ebertova vlada kdaj kontrolirati položaj na Bavarskem.

Nekoliko luči na resnični položaj na Bavarskem.

Monakovo, 12. apr. — (Poročil Ben Hecht.) Bavarska sovjetska republika stoji danes v boju za svoj obstanek. Ima veliko število sovražnikov. Prvi in največji sovražnik delavske bavarske republike je Prusija, ki se danes trudi na vse mogoče načine, da bi pre- pričala ostalo Nemčijo in enten-

to, da je na Bavarskem velik ka- os, ki ugroža vse zapad. V Berli- nu so vodi te dne mrzlična agita- cija proti Bavarski in najbolj simečno pri tem je, da sodeluje pri tej agitaciji tudi pesčica ta- kožvanih pruskih učenjakov, ki pravijo, da vso stvar na Bavarskem vodi majbna klika idijotov.

Ravno ta propaganda, ki se razširja v obliki simečnih in ne- resničnih vesti iz Berlina, je Ba- varski najbolj nevarna. V času mojega bivanja na Bavarskem sem se prepričal, da je resnič o položaju na Bavarskem dandasnes najmanjši eksport iz Nemčije. Povedati hočem torej, kako v res- nici stoji stvar: pisati hočem po- polnomu nepristransko ne ozira- je se na boljševizem niti na so- cializem, temveč edino s stališčem žurnalista, ki hoče biti pošten s svojimi poročili pod pogojem se- veda, ako to moje poročilo uide pestem cenzorja v Berlinu.

Bavarska ni boljševska republika. Program, ki ga izvaja se- danja sovjetska vlada, je drugačen kot pa program, ki ga izvaja Lenin v Rusiji. Bavarska sovjetska vlada hoče na mirem reden- in, znanstven način, vresničiti so- cialistične teorije, kakršni so se držali tudi Ebert, Scheidemann in Noske, predno so izdali ljud- stvo, ki jih je posadilo na viso- ka mesta in predno so se pridru- (Dalej na 2. strani, 6. kolona)

VZROK NEPOKOJA V V ZAVEZNISKI ARMA- DI V SIBIRIJI.

Vzorec boljševiškega apela na zaveznische čete.

Washington, D.C. — General March, šef ameriškega štaba, komentuje nepokoj v ameriški ar- madi v severni Rusiji, je dejal, da se je vojni department trudil, da dobi boljševiško literaturo, ki je krožila med zavezniskimi vojaki.

Vojni department je dobil ne- kaj let tekakov v jih izročil generalu Marchu. Objavili so tri leta- ke, od katerih je dva podpisala Lenin, enega ga Čičerin, ljudski komisar za zunanje zadeve ruske socialistične sovjetske vlade.

Ti letaki so naslovljeni na zaveznische čete na Murmansku in govore zavezniske vojaki:

Da so prišli, da ubijajo svobodo- ne na branjivo.

Da niso prišli ustavoviti ljudske vlade, ampak da jo odpravijo.

Veselili ste se, ko so russki re- volucionari odpravili carizem, zdaj ste pa prišli, da ga zopet vpostavite.

"Tovariši, delavec," pravi let- ak. "ne storite tega."

"O tem ni dvoma," pravijo boljševiki, govorči o silah za zavezniskimi četami, "da hočejo po- lačiti revolucionjo v vpostaviti vlado carja."

Neki drugi letak pripoveduje o "senzacionalni zaroti," ki ima namen strmolagativ sovjetsko vlado, v katerem se povdara, da je bil zastopnik britiske vlade glavni zarotnik.

"Ali se zavedate, kaj delate?" je naslov letaka, naslovjenemu na angloške tovarisce delavcev.

"Vsa dolžnost ni samo izvršiti in uneti, ampak pravijo imate, da vprašate zakaj."

"Ali se niste veselili, ko smo strmolagativi carizem? Vi ste se — sedaj ste prišli sem, da ga vpo- stavite.

"Mogoče ni to vaš namen.

"Ampak je namen vaše vlade.

"Je namen carističnih oficirjev, ki so dodeljeni vašemu general- nemu štabu.

"O tem ni dvoma, da hočejo po- lačiti revolucionjo in vstoličiti re- zigniranega carja.

"Ali je to bojevanje za demo- kracijo? Premislite, kaj delate.

"Razmišljate sramot! Angle- ūi pomagajo pogaziti ljudstvo, ki se je osvobodilo samo.

Lenin.

"Predsednik sveta ljudskih po- verjenikov."

Tako letake širijo boljševiki med zavezniskimi četami v sever- ni Rusiji po poročilu generala Marcha.

DELAVSKI SHOD RAZBIT.

Farrell, Pa. — Tukaj je vdro- no delavski shod do 500 oseb, ob- roženih s puškami in drugim or- urojem. Prijeli so William Dodga iz Buffala in ga odgnali do bli- zje železniške postaje blizu Far- wella. Tukaj so mu zagrozili, da se mora odpeljati s prvim vladi- kom.

ZENSKE V DRŽAVI TNES- SEE DOBE VOLILNO PRAVICO.

Nashville, Tenn. — Legislatura je sprejela postavo, po kateri do- be ženske volilno pravico. Pred- loga je bila

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrtejo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri meseca; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri meseca, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (April 15-19) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovito jo pravčno, da se vam ne ustavi list.

BATINE ZA KMETE IN DELAVCE.

Zakasnela poročila z dne 10. marca poročajo iz Zagreba, da v imenu zakona naštejejo vsakemu 25 batin, ki samo spregovori besedo "republika". Vsa pisma so podvržena cenzuri, javni shodi in zborovanja se ne smejo vršiti brez dovoljenja vojaških poveljnikov in predloženi morajo biti celo govorji cenzuri, ki jih nameravajo govorniki govoriti na shodu.

Taka je svoboda, ki jo prinašajo monarhisti mlini Jugoslaviji.

Batine so orientalska kazen, v navadi so bile na Turškem, kjer je evropska civilizacija na najnižji stopnji. To grdo cvetko orientalske juristične modrosti so sedaj monarhisti presadili v Jugoslavijo in ne kaznujejo po tej metodi tatove in druge zločince, kot je bila moda na Turškem, ampak batine so za kmete, delavce in za druge ljudi, če spregovore besedo "republika".

Tak je monarhističen režim!

Eksekutiva J. R. Z. bo storila prav dobro delo, če seznaní vso ameriško javnost s tem monarhističnim režimom, ki hoče uvesti v Jugoslaviji turške navade in šege.

STARE ZVJAČE NE VLEČEJO.

General Blanquet, bivši Huertov vojni minister, je odšel v Mehiko, da se tam združi s Felix Diazem, ki kuje zarote, da se polasti vlade, odkar je bil spoden njegov stric Porfirio Diaz, ki je ostal zelo slabo zapisan v spominu mehiškega ljudstva. Ko je general odšel na klativiteški pohod v Mehiko, so bile izdane v New Yorku proklamacije, da spodi Carranzo in odpravi "konfiskatorične postave".

Vsakemu povprečnemu političarju, kateremu so znahe politične razmere v Mehiku in razlika med sedanjo vlado in samovlado njegovega strica, je bilo takoj jasno, da so izdane proklamacije navadna reklama, s katero nameravajo notorični nazadnjaki pridobiti za svoje prekučuške namene tujezemski kapitaliste, ki imajo svoj denar naložen v mehiških podjetjih.

Znano je, da so v prejšnjih desetletjih financirali revolucijo v Mehiku tujezemski privatni interesi, ki so za svoje financiranje pričakovali posebnih koncesij. Taka reklama, kot se je jo poslužil general Blanquet je učinkovala v prejšnjih desetletjih, danes pa ne more privabiti nikogar, da bi dal denar na take obljube.

Carranza je znal organizirati vlado, delavci so dobili pravice, ki jih je vzel Porfirio Diaz, sedanja poročila iz glavnega mesta Mehike pa govore, da bo mehiški kongres, ki se snide k zasedanju v maju izravnal diference med tujezemskimi privatnimi interesi in mehiško vlado.

Blanquet je tisti oficir, ki je aretiral mehiškega predsednika Madera, ni ga pa ubranil pred Huertovimi morilec. To dejanje pove dosti jasno, kakšen je njegov značaj. Na besede takih ljudi pôlagajo pametni ljudje prav malo važnosti. Odprta reklama, da naj tujezemski privatni interesi dajo denar za prekučuško pustolovščino, pokazuje dosti jasno kakšne vrste mehiški patrijotje so gospodje, ki se odvajajo z revolucionarnim plaščem. Sreča je, da takci ljudje ne morejo nikogar več potegniti za sabo in prinesi mehiškemu ljudstvu nove nesreče.

Zastopnik mehiške vlade v Washingtonu je dejal, ko je Blanquet izkral v Mehiku in so bile izdane znane proklamacije v New Yorku, da mehiška vlada želi, da se vse "revolucionarji" te vrste vrnejo domov, ker ne morejo hovati zarot v inozemstvu in jih ima vlada pred očmi, da vidi, kaj delajo. Poslanik je povedal resnico, ki razkriva, da nimajo ti pustolovski prekučuhi zaslombe pri mehiškem ljudstvu in da jih kvečjem podpirajo nazadnjaki, katerim se zdele popolnih lončnih mesa, ki so jih imeli pod Diazovo vlado.

Nekateri ljudje še danes pričakujejo čudeže. — Mnogi delavci se nočejo organizirati strokovno, politično in gospodarsko, ampak pridno zabavljajo na vse, ne store nič za demokracijo in se čudijo, da nimamo še dovršene demokracije v industriji.

Veliki časi za čudeze so minili, čeprav jih nekateri še vedno skrivajo.

DOPISI.

Milwaukee, Wis. — Sporočati imam žalostno vest, da nam je ugrabila kruta smrt i znaše sreda br. Jos. Rozmana, člana društva "Sloga", št. 16, SNPJ., v najlepši mladenički starosti. Star je bil še 28 let. Doma je bil iz vasi Kartaljevo, fara Mirna Peč na Dolenjskem. Tukaj zapušča otroka z dvema nepreskrbljenima otrokom, starške, brata in dve sestri.

ruštu "Sloga", št. 16, SNPJ.

mu je skazalo zadnjo čast pri po-

grebu ter mu poklonilo venec na njegovo gomilo. Pevski odsek mu

je zapel v zadnjo slovo krasno pe-

sem žalostnik.

Tukaj imamo lep vzgled, kako

skrbi podporno društvo za svoje

člane ob času bolezni in smerti. Ob

času bolezni dobiva bolniško pod-

poro in ako mu smrt pretrga nit

življenja, ga bratje spremljajo na

njegovi zadnji poti. In ravno S. N.

P. J. je marsikateremu že stala na

strani njegove največje potrebe

ter brisala solze ostalim preminulem.

Prijatelj, priateljica, ako še ni

pri nobenem podpornem dru-

štvu, tukaj se ti nudi prilika, da

postaneš član(ica) najboljše in

največje podporno organizacije

"Slovenske Narodne Podporne

Jednote".

Vsek rojak, posebno oni z druži-

nami, mora gledati in skrbeti za

bodočnost, in radi tega je dolžnost,

da pristopijo v podporno društvo

takov, ker nihče ne ve, kaj ga ča-

ka jutri.

Vprašajte za pojasnila pri bliž-

njem društvem tajniku kakega

društva SNPJ.

Fr. Perko, tajnik.

Lowell, Ari. — Tem potom po-
zivljenem vse one rojake, kateri so
bili 12. julija 1917 izgnani iz
Warren distrikta, in kateri so bi-
li izgnani v Warren park, da naj
natačno poročajo na F. C.
Struckmeyerja, Phoenix Ariz. in
opisajo v kakem položaju, da so
se nahajali in kako se je postopa-
lo z njimi. Vsak naj pošlje s tem
poročilom \$25, kdor hoče, da dobi
dobi zadoščenje.

Kar se tiče delavskih razmer v tem okraju, sem prisiljen poročati, da so zelo slabe in radi tega ne svetujem nikomur, da bi sem prišel za delom, ker je nas tukaj več potovico brez dela. Od-
kar sem tukaj še ne vem, da bi bile kedaj prej tako slabe delav-
ske razmere.

Poročvalec.

Peerless, Utah. — Kar se tiče delavskih razmer, so slabe v tej okolici. Delamo komaj po tri dni v tednu, včasih pa še celo samo dva. Sedaj se organiziramo v U. M. of America in smo trdno pre-
pričani, da bomo dosegli, da bodo premogokopne družbe priznale to organizacijo. Radi tega opozarjam vse rojake, kateri nameravajo priči sem, da prineseo svoje unijiske karte s seboj.

Gotovo je že vsakomur znano, da je država Utah suha, kot puščava Sahara in da je bilo dovo-
ljeno piti samo vodo. Ker pa te-
nihče kaj posebno ne ljubi, so unini rojaki pričeli delati pijačo po svojem lastnem recepciju. Kupijo en zabolj ali rozin ali "eveb", stresejo v sod in naličijo vrh te-
ga vode in čez nekaj časa imajo pijačo, oziroma vino doma. Kak-
sen je to se lahko vsak sam pre-
priča, kdor hoče to napraviti.

Svetujem pa nikomur ne, da bi se ga preveč "nalezel", ker je jake-
močan. Jaz sem že sam skusil to.

George Pintar.

Maynard, O. — Delavske razme-
re v tukajšnji naselbini so se v zadnjem času nekaj z boljšo razložile. Premogokop obratuje sedaj s pol-
no paro. Toda koliko časa, pa vedo samo bogovi.

V društvenih ozirih smo tudi dobro preskrbljeni in razumne, nekaterih mlačnežev, smo vsi zavarovani za slučaj nesreče pri raznih podpornih društvih.

Ob času kampanje za milionski sklad so bili tukajšnji rojaki zelo vneti in prispevali so vsi razum nekaterih "avstrijakov", kolikor so jim pripisale razmere in sred-
stva. Nekateri so pa še vedno inu-
menja, da stara vlačuga Avstrija

je še celo razkoračil v enem do-
sim iz te naselbine, da bi on sam prispeval onu vsto, katero smo
abrali za milionski sklad, aka bi-
zustrel dvesto dolarjev na 14 dni. Poživljem tega rojaka, da naj do-
zide, kdo izmed tukajšnjih roj-
akov zasluži v premogokopu \$200

na 14 dni. Ako pride z dokazom
resnice na dan, sem pripravljen
prispeti še 25 dolarjev za JRZ
(SRZ).

Opozorjam nekatere nasprotni-
ke republičanskega gibanja, da manj
govore in čitajo napredne liste,
da bodo vedeli za politično
gibanje in stremljenje naših ro-
jakov v stari domovini.

Leo Bregar.

Glencoe, O. — Nekateri ljudje
že vedno misijo, da bivši avstrijski
prestolonaslednik Rudolf še
vedno živi in so trdno prepričani,
da bo še on vladal v propadli
Avstriji in da bo potem strašno
dobro na vsem svetu. Misijo
namreč onega Rudolfa, ki je imel
ljubavno razmire z baroneso Ve-
cera, s svojo polrestro in ki je bil
ubit v Mayerlingu.

In sedaj zopet slišim nekatere
"kunštne" rojake, ki zabavljajo
črez sedanje delavske organiza-
cije in hvalijo druge, o katerih
nimajo niti pojma. In to so veči-
nomu oni, ki se ne brigajo za sploh
nebo organizacijo, in ki vedno
le razdirajo, mesto da bi delovali
na to, da bi se delavstvo organi-
ziralo. Ti vedno te čakajo, kedaj
jim bodo drugi pripravili polne
sklede, pri katerih bodo dobili
svoj nezasluženi delež. Za kar pa
delavske stranke sedaj delujejo,
če pa ne brigajo, ampak le kritizi-
rajo in vpijejo, to ni nič, te delajo
pravilno itd.

Koliko so omnenjeni rojaki vneti
za napredek in pravo svobodo, se
razvidi ravno sedaj, ko se deluje
za oprostitev slovenskega naroda
izpod imperijalistične sužnosti.
Jugoslovanska socialistična demo-
kratika stranka ima že od svojega
postanka v programu federacijo
vseh balkanskih Slovanov in za to
deluje vedno in vedno, posebno še
v zadnjem času. Isti program je
vzela tukajšnja jugoslovanska so-
cialistična stranka, osvoboditev
vseh jugoslovanov izpod vsakega
imperijalizma. Prejšnjo "Sloven-
sko republičansko združenje" ali
sedanje "Jugoslovansko republi-
čansko združenje" deluje po istem
načelu, da se bori z legalnimi
sredstvi za osvoboditev jugoslovanov
in ustanovitev jugoslovenske
federativne republike. V tej
organizaciji je prostor za vse
svobodno živende jugoslovene brez
razlike verskega prepričanja. In
ravno oni rojaki, katere sem ome-
nil, so istotako nasprotniki tega
gibanja in mesto, da bi podpirali
to organizacijo in delovali po tem
načelu, pa pričakujemo pomoči od
ne vsem odkid in še pravijo, kaj
bomo mi tukaj pomagali. Bodo že
sami napravili, kakor vidijo, da
je najboljše. Čakajo pomoči od
onih, kateri v svoji zasebnosti
mimo jugoslovene hrvatske
države.

Gross, Kans. — Tem potom ob-
večam vse krajevne organizacije
JRZ, spadajoče k okrožni orga-
nizaciji JRZ, za Franklin in okolico,
da se prihodnja mesečna konfe-
rence vrši v Yale, Kans. Dan
konference bo objavljen pozneje.

Prvi maj bomo letos dostojno
proslavili, kot se razvidi iz pred-
priprav. Na isti dan privede vse
svobodno živende jugoslovene brez
razlike verskega prepričanja. In
ravno oni rojaki, katere sem ome-
nil, so istotako nasprotniki tega
gibanja in mesto, da bi podpirali
to organizacijo in delovali po tem
načelu, pa pričakujemo pomoči od
ne vsem odkid in še pravijo, kaj
bomo mi tukaj pomagali. Bodo že
sami napravili, kakor vidijo, da
je najboljše. Čakajo pomoči od
onih, kateri v svoji zasebnosti
mimo jugoslovene hrvatske
države.

Takoj. — "Tako," sem si misil, "dovolj blizu sem in čas je, da izvedem presenljivi naskok." Vstal sem, puško držeč pripravljen za vse slučaje, skočil med grmovje in zakričal: "Vdaj se!" — Bridko razočaranje. Pred menoj načelničev "vogneg" ujetnik.

Vabi se najboljšne vse rojake iz blizu naselbin, da se udeleže-
te prireditve v polnem številu, ker
se bo nudilo dovolj zabave v vse-
kem oziru. Vse potrebno preskrbi-
jivo člani društva "Rožna do-
bla".

Ameriške vesti.

POMOČ ZA STRADAJOČE V JUGOSLOVANSKIH KRAJIH.

New York, N. Y. — Iz jugoslovanskega informacijskega urada se poroča o velikem pomanjkanju živeža in oblike v jugoslovenskih krajih, posebno v Srbiji in Črnigori. V ta namen se je organiziralo več pomožnih odborov, kateri skrbi za odpomoč v teh krajih.

Za živež skrbi v prvi vrsti "United States Food Administration", katerega načelnik je Herbert C. Hoover, katerega naloga je, da skrbi za živežno odpomoč v evropskih deželah, posebno v krajih, kateri so bili prizadeti od vojne. Ameriški rdeči križ še vedno nabira obliko, katero pošilja v kraje, v katerih je največje pomanjkanje. Poleg tega je še več drugih organizacij, katere poskušajo nabbrane prispevke bodisi v denarju ali živežu in obliki v omenjene kraje. Taki so n. pr. American Relief Jugoslav Relief, Serbian Relief, Serbian Aid, itd.

Kajti direktno pošiljanje pomoči v te kraje je še nemogoče, ker še ni odprta direktna trgovska zveza z jugoslovenskimi krajji. Navedene organizacije se nahajajo pod državnim nadzorstvom in večina teh deluje v zvezi z Ameriškim rdečim križem. Iste so ustanovili tu rojeni državljanini in iste tudi oskrbujejo.

Razumno, da večina teh nabranih darov se pošije v Srbijo in Črnigoro, ker v teh pokrajnah vlada največja beda in pomanjkanje in le majhen del nabranih darov se pošije v druge jugoslovenske kraje.

Jugoslovanski informacijski odbor poroča, da stane ena oblika v Srbiji ali Črnigori okrog \$2500. — in en par čevljev \$400.

Razumno, se vzrok tej strašni draginji razni oderuhi, kateri navajajo cene živilskim potrebnim edino iz oderušta.

ENAKE PRAVICE ZA DELAVKE.

Washington, D. C. — Iz urada vladnega delavskega departmента se poroča, da so vse večje ženske delavske organizacije poslale rezolucije, v katerih se zahteva enakopravnost za delavke z ozirom na plačo, delavni čas in pravice do organiziranja. Vladui delavski odbor se je že dalje časa pečal s tem vprašanjem, ker je uvidel, da se dela velika krivica delavkam posebno z ozirom na plačo. Radi tega je sklenil, da pošlje poziv na vse privatne podjetnike, da naj dajo ženskam iste pravice, kot jih imajo moški delavci. Izjavil se je omenjeni odbor, da se ne sme ozirati pri delu na spol, ampak na zmožnost in izvršeno delo.

Vladni delavski odbor je že dosegel, da se bo to vzelo v poštev v vladnih delavnicah, v katerih so vpostojane ženske in to brez razlike, kakšno delo opravljajo.

Sicer je pa že čas, da pridejo privatni podjetniki, do tega zaključka, in da plačujejo delavke po isti plačilni lestvici, kot možke, ker iste opravljajo isto delo, kot moški. Toda velika razlika je pa na plačilni dan. Preostanek razumno pobasejo delodajalcem. Nekjaj so vzrok pri tem tudi ženske, ker so ena drugi nevoščljive, da bi katera več zaslužile ali pa imela isto plačo, ako dela v isti delavnični manj časa kot kaka druga. Pri tem pa ne pomislijo, da skodujejo same sebi. Do tega za klinička bi lahko že delavke same lahko prisle, da se s nevoščljivostjo skodujejo največ sebi.

NAČRTI ZA NOVO CESTO MED NEW YORKOM IN SAN FRANCISCO.

Washington, D. C. — Zvezna vladična v načrtu, da zgradi državno cesto "high way" med San Franciscem in New Yorkom, katera se bo imenovala "John Pershing Road". Razumno je, da jožljivke podpore od raznih držav, sicer katera bo peljala ta cesta. Ta cesta bo dolga nad 3000 milj in se bo dotikala vseh vzhodnih mest. Država Nebraska se je privlačila prva zanimati za ta načrt in apelira na vse ostale države, da mora podprtja ta načrt, da se priveliči s tem prej.

UČITELJICE IN PISARNIŠKE DELAVKE SE ORGANIZIRajo.

Washington, D. C. — Vladni delavski departmament je dobio pošto iz "Narodne ženske stra-

kovne zveze", da so se pričele v zadnjem času zelo zanimati za organizacijo ženske, vpostlene v raznih pisarnah, in istotako tudi učiteljice. Dosedaj se je že pričel nad 80,000 dekle, katere so vpostlene po raznih uradih kot stenografinje, knjigovodkinje in pisarniške uslužbenke.

V vladnem departmencu je organiziranih že sedaj nad 8500 uradnikov, med katerimi je tri četrtnine žens.

Isto gibanje se zelo opaža med učiteljicami, katere so se pričele organizirati v vseh državah.

LETINA SLADKORNE PESE KAŽE DOBO.

Washington, D. C. — Vladni poljedelski departmament poroča, da bo letosna sladkorna pesa dobro obrodila. Pričakuje se isto množino pridelka, kot je bil lanški leta, ko se je pridelalo 765,202 ton. Poročila, katera je dobila imenovani departmment, izkazujejo, da se ceni letošnji pridelek na 764,867 ton.

Z ozirom na države se ceni letošnji pridelek sledi: Colorado 191,880 ton, Michigan 132,092, California 122,795, Utah 105,794, Nebraska 63,494, Idaho 44,682, Ohio 35,476, Wisconsin 13,358 in v drugih državah 55,297 ton.

KONCESIJA ZA CESTNOŽELEZNICO DRUŽBO PODALJŠANA.

Cleveland, O. — Mestni svet je sprejel odredbo, ki podaljša Faylorjevo pogodbo s cestnoželezniško družbo za deset let. Pogodba, po kateri ima mesto pravico do nadzorovanja družbe v nekaterih zadevah, poteče 1. maja 1934.

PREISKOVANJE GRAFTA.

Albany, N. Y. — Državni senat je sprejel rezolucijo, da se preide obtožba, ki jo je napravil senator George F. Thompson iz Niagare. Po njegovi izjavi so mu podnutili privredni interes \$500,000 podkupnine, da glasuje za Carson-Martinovo predlogo, ki dovoljuje cestnoželezniškim družbam povisiti vozino.

V krogih strokovno organiziranega delavstva govorijo, da preiskava ne more odkriti drugega, kot že znana fakta, k večjem lahko še nekatere dozdaj neznanje osebe, ki so imele svoje prste pri

tej umazani aferi. Preiskava ne prinese pravega uspeha, dokler nimamo postav, da gredo tisti, ki ponujajo podkupnino, za več let oddih za jetniško omrežje.

FARMAR JE PRETEPEL TOLOVAJ.

Chicago, Ill. — 57-letni farmar Michael Washington je prišel v Chicago po opravkih. Doma je v Ruthenu, Iowa, ki se nahaja v istem okraju, v katerem je doma znani rokorobec Gotch. Komaj je prišel v mesto, sta se mu pridružila dva pričutnika, ki sta ga spremljala v salun. Farmar je imel pred seboj \$500. To sta opazila tudi malopridne. Ko je farmar zapustil salun, sta ga pri prvi stranski ulici napadla dva druga klativiteza, toda naletela sta slab, kajti farmar ju je dobro naklestil in poleg tega se bila še arietirana. Drugi dan je farmar sodniku smehljaje pričoval dogodek. Rekel je sodniku, da je bil ranj z napad prava začava, ki je vredna \$30. Saj bosta malopridne pomnila, da ni dobro z vsakim farmarjem zobati črešnje.

BLAGAJNIK JE OSMUKAL BANKO ZA \$1000,000.

Amboy, Ind. — John H. Kendall, blagajnik na državnih bankah, je špekuliral v olnjih delnicah Storil je, kar so izvršili tisoč pred njim, ki žele obogatiti čez noč Špekulacije so ponesrečile in povrnatni ni mogel denarja, ki ga je vzel na banki. Prišla je revizija in računski preglednik je odkril pričankljaj. Dejal je blagajniku, če takoj ne prines \$15,000, do mora napram njemu povišeti ostre kokane. Blagajnik ni prinesel denarja, ampak si je izposodil avtomobil z metodistovskega duhovnika in se odpeljal proti Chicago. Pred svojim odhodom je napisal obveznico, v kateri pravi, da do svoje smrti izplača državnemu banki \$100,000. Obveznico je zavil v kuvert, ki jo je izročil svoji soprigi s priporočilom, da jo odda računskemu pregledniku.

STARA STOKRAT POGRETA NERESNICA.

Chicago, Ill. — Mesarji imajo sedaj svoj biro, da podučuje občinstvo, zakaj je meso drago in zamolči, zakaj se množe milijoni mesarjev. Ta biro ima svoje pisar-

Med tem se izza dreves pričake koča, za njih, nekoliko dalje in višje pa še neko drugo temno poslopje. Koča je bila na videz čedna in velika. V njeneh oknih se je bliščala luč.

"Glej moje stanišče", reče Horpina Bohu, "tam zadej pa je mlín, ki melje samo naše zrno, med tem jaz, vedezejem s pomočjo vode na kolesu. Povražarim tudi tebi. Tvoja krasota bo prebivala v sobi, toda če hočeš okrasiti stene, pa ukaži, da jo za ta čas preneso na drugo stran. Stopite s konji..."

Karavana se vstavi. Horpina pa kliče:

"Čeremis! Huhu! Huhu! Čeremis!"

Hipoma neka postava s periščem prižganih borovih trsek stopi pred kočo ter dvignivši luč kviško, molče gleda prišlice.

Bil je to nenačudno oduren postaran človek, male postave, pravi pritlikavec, s ploščatim, četverognatim licev in škilastimi očmi.

"Kakšen zlod je to?" vpraša Bohu.

"Ne vprašuj ga", odvrne vratilica, "ima odrezan jezik... Toda kaj", nadaljuje, "ne-mara bi bilo bolje odnesti dekle v mlín? Tu bodo Kozaki zabijali želje v steno; vtegnila bi se zbutiti."

Bohun prikima.

Kozaki, poskakavši s konji, so jeli previdno edvezati zibelj. Bohun sam je pazil na vse z največjo skrbjo ter pomagal nesti zibelj v mlín. Prilikave je svetil naprej z lučjo. Knežnica, katero je napočila Horpina z opojnim sokom, se ni prebudila, samo trepalnice so ji zadregate, pred lučjo. Lice se ji nekako ozivi pri žarkih gorečih bakljah. Nemara so zazibale deklie mične sanje, ker se je sladko nasmehaval ves čas hoda, ki pa je bil najbolj podoben pogreb. Bohun zre na njo in zdi se mu, da hoče sreč sočiti iz prsi.

"Ljuba moja, ptičica moja!" je šepetal potiloma in suravo, zato lice Kozak je zaplamelo od ognja neukrotljive ljubezni.

"Ko se jutri prebudi, bode zdrava," reče Horpina. Rana se ji celi, zdrava bode..."

"Hvala Bogu, hvala Bogu!" odvrne Bohun. Med tem so začeli molojevi snemati s konji povezke ter jemati iz njih plen, ugrabljen v Baru. V sobani so prižgali luč in med tem, ko so nekateri donašali vanjo preproge, pripenjali so jih drugi na leseno steno. Bohun je hotel imeti varno kletko za svojega ptička, pa tudi tako, da bi se mu ne zdela preveč neznošljiva. V kratkem je tudi dospel iz mlina ter saj nadzroval delo. Noč je živel na tlu in več obseval skal, toda v sobani so se čeli udarci kladivov. Ko so bili s tem gotovi, prinesajo se vredno specjo kneginjo nazaj iz mlina ter jo polože na mehko posteljo.

Potem je vse utihnilo. Samo v hlevu se je sredi tišine razlegel glesen smeh, podoben konjskemu rezgetanju, morda vratilica se je tako smejala v drugi Kozakov, ki se prišla z Bohunom.

Osvijuj s kajkom, da je znamenom križa na prsi in čela. V dnevni med drevesi se je zahvalila luč: h karava-

VABILO NA VESELICO IN K PREDSTAVAM DRAMATIČNEGA KLUBA

katera se vrši
DNE 26 APRILA, T. L. V SV. ALOJZIJA DVORANI
V CONEMAUGH, PA.

PROGRAM:

1) "Grobovi bodo govorili", drama iz delavskega življenja.

Osebe:

Ivan Klarič, mizar	Stefan Zabrie
Marija Klarič	Mrs. S. Zabrie
Francel	Hubert Vadnal
Julka	Antonia Skoff
Starci Klarič	John Zupančič
Gospa Basic	Miss. F. Petrič
Pavel Perštic, nekdanji tov.	Iv. J. Turk
Josip Kolar, hinc gospodar	F. Hočevar
S. Vernič, taj. strokovne organizacije	Ig. Grosnik
Gospa Balich	Johana Skoff
Gospa Junkovič	Miss. M. Vadnal
Gospa Skertič	Miss. M. Zupančič
skrb., pričak...	Julija Debevec
Sosedje, V. Rovanšek in Anton Dragar	

2) OROPANA IN SVOBODNA JUGOSLAVIJA.

— Zatranje Jugoslavije od strani Italije, kako s silo preneje Italijsana nazaj od koder je prišel.

Osebe:

Slovenija	Johana Skoff
Trst	Stefan Zabrie
Francoska	Anton Korbar
Angleška	John Zupančič
Vohun Italije	F. Hočevar
Vohun pomagač	Antos Dragar
I. Jubljana	Miss. Julija Vadnal
Preds. Praviz. skupščine	Ig. Grosnik
Tovariš Trata	J. Jager
Jug. Feder. Republika	Miss. Josephina Urbas.
Vojaki Jugoslavije in Italije	

Saliva pošta. — Ples in prosta zabava.

Prisotek točno ob 7 uri zvečer.

Vstopnina za možke je 50c, ženske 25c, otroci po 10c. Pridite v mnogem številu; uljudno vabi O D B O R.

VABILO NA SLAVNOSTNO VESELICO

katera se priredi ob priliki otvoritve

SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V HOMER CITY, PA., DNE 21. APRILA 1919.

Uljudno vabim vse bližnja domača in sosedna društva, kateri tudi vse slavno občinstvo domač in vse bližnje okolice, da se gotovo in v velikem številu vdeleže te naše slavnostne zavabe. Nadalje želimo, da pridate vse točno ob 12 uri opoldne na Homer City, da lahko potem skupno odkorakamo k novi DVORANI, kjer se bode vrš